

KiVa – profilakses un intervences programma bulinga izplatības mazināšanai skolu vidē

Valsts Kancelejas
Pārresoru koordinācijas departaments

15.11.2023.

KiVa PROGRAMMA

KiVa – profilakses un intervences programma bulinga izplatības mazināšanai skolu vidē

- **Turku universitātes** (Somija) izstrādāta programma
- Izstrādāta un darbojas **kopš 2006. gada**
- **Pierādījumos balstīta programma – pārbaudīta efektivitāte**
- Šobrīd ieviesta kopumā **20 valstīs**, tostarp Igaunijā

Mērķi:

- Novērst jaunu bulinga gadījumu rašanos
- Efektīvi risināt bulinga gadījumus
- Samazināt bulinga radīto negatīvo efektu

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

KAS IR BULINGS?

Kaitnieciska uzvedība /
pazemojoša attieksme, kas ir:

- atkārtota
- vērsta pret relatīvi
bezpalīdzīgu vai vājāku
personu

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

Kas netiek uzskatīts par bulingu?

Bulings nav...

- konflikts,
- strīds vai
- kautiņš.

Tā ir represīvu attiecību izpausme, varas un spēka ļaunprātīga izmantošana.

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

BULINGA VEIDI

- Visbiežāk bulings ir mutisks (apsaukāšanās, publisks izsmiekls).
- Netiešs bulings (personas izslēgšana no grupas, ļaunu baumu izplatīšana par personu) arī ir bieži sastopams.
- Fizisks bulings (grūstīšana, sišana, speršana) ir mazāk izplatīts.

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

KiVa PROGRAMMA

- **Trīs komponentes:**
 - **universāla profilakses programma** izmantošanai skolu vidē
 - **agrīna intervence**
 - **monitoringa sistēma**
- **Mērķgrupas:**
 - **Modulis 1:** 6-9 gadus veci bērni
 - **Modulis 2:** 10-12 gadus veci bērni
 - **Modulis 3:** 13-16 gadus veci pusaudži

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

KiVa PROGRAMMA

Strukturēta pieeja, t.sk. ietverot:

Profilakse

Rokasgrāmatas, metodiskos materiālus un praktiskos uzdevumus **pedagogiem**

Vadlīnijas **vecākiem** – drukātā un elektroniskā versijā

Dažāda veida interaktīvus materiālus **skolēniem** – video, spēles u.c

Plakātus, vestes un citus vizuālos materiālus skolām

Intervence

Strukturēts un standartizēts rīcības **algoritms KiVa komandai skolā**, ja konstatēts bulinga gadījums

Monitorings

Datorizēta **monitoringa sistēma**

Apmācības

Skolu personāla apmācības, atbalsts un supervīzijas

KiVa PROGRAMMAS PARTNERĪBAS

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

**RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE**

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

KiVa PROGRAMMA – ieviešanas komanda

Programmas zinātniskā un metodoloģiskā vadība

Turku
Universitāte

Programmas ieviešanas koordinēšana un finansēšana LV

VK PKD

Projekta vadības grupa

Programmas ieviešana LV

LU
(adaptēšana,
kvalitātes
uzraudzība)

SOS un
PRC
(treneru
atlase)

Uzvediba.lv
(pilotēšana)

RSU
Sabiedrības
veselības
institūts
(monitorings)

kopā ar IZM, LM,
VM, IKVD, VISC,
VBTAI, SPKC un
LPS

Programmas ieviesēji

Skolas

Skolas

Skolas

Skolas

KiVa PROGRAMMAS TRENERI

APMĀCĪTI UN KIVA SERTIFIKĀTU IEGUVUŠI 6 TRENERI

Aiga Romāne-Meiere	KURZEME
Dita Gaigala	KURZEME, ZEMGALE
Agnese Jurgīte	LATGALE
Elīna Vītola	RĪGA, PIERĪGA
Lāsma Pīlāga	RĪGA, PIERĪGA
Agne Berga	VIDZEME

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

KiVa PROGRAMMA – treneru un skolu saziņa

Ikgadējie sagatavošanās darbi pirms mācību gada sākuma

- **Visu** izglītības iestādes **pedagogu apmācība** pirms mācību gada sākuma (vienas dienas seminārs)
- Skolu **direktoru apmācība** pirms mācību gada sākuma (vienas dienas seminārs)
- **Skolu KiVa komandas apmācība** (divu dienu seminārs)

Regulārie darbi programmas ieviešanas gaitā

- Skolas **apmeklēšana klātienē**
- **Elektroniska saziņa** ar skolu
- Skolu komandu **supervīzijas grupā**
- Skolu komandu **individuālās supervīzijas**

AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM

KiVa Latvijā – skolu atlase un monitoringa pētījums

- Koordinē Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības institūts
- **Skolas izvēlētas pēc nejaušības principa** no skolu reģistra
- Izslēgšanas kritēriji:
 - a) Skola, kura īsteno mācības valodā, kas nav latviešu valoda
 - b) Speciālās izglītības iestādes
 - c) Mazās skolas
- Skolas atlasītas visos 5 Latvijas reģionos (reģionālā pārstāvniecība)
- **Aptauju laiki – sākot ar 2023.g. maiju katra mācību gada beigās**
- Tiešsaistes pašreizpildes aptauja
- **Piedalās visi skolas skolēni no 1.-9.klasei** (1.-3.klases skolēniem asistē skolotājs)
- Vecāku pasīvā piekrišana (informācija nosūtīta e-klasē, atteikuma tiesības (rakstiski))

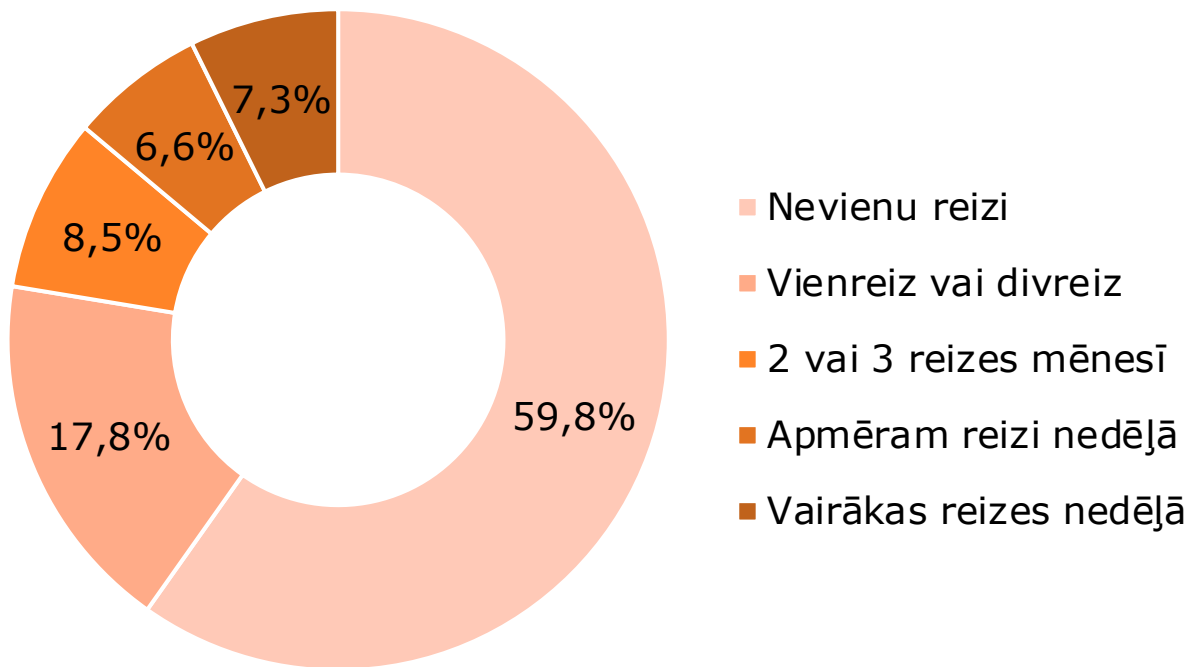
60
intervences
skolas

60 kontroles
skolas (bez
intervences,
tikai pētījums)

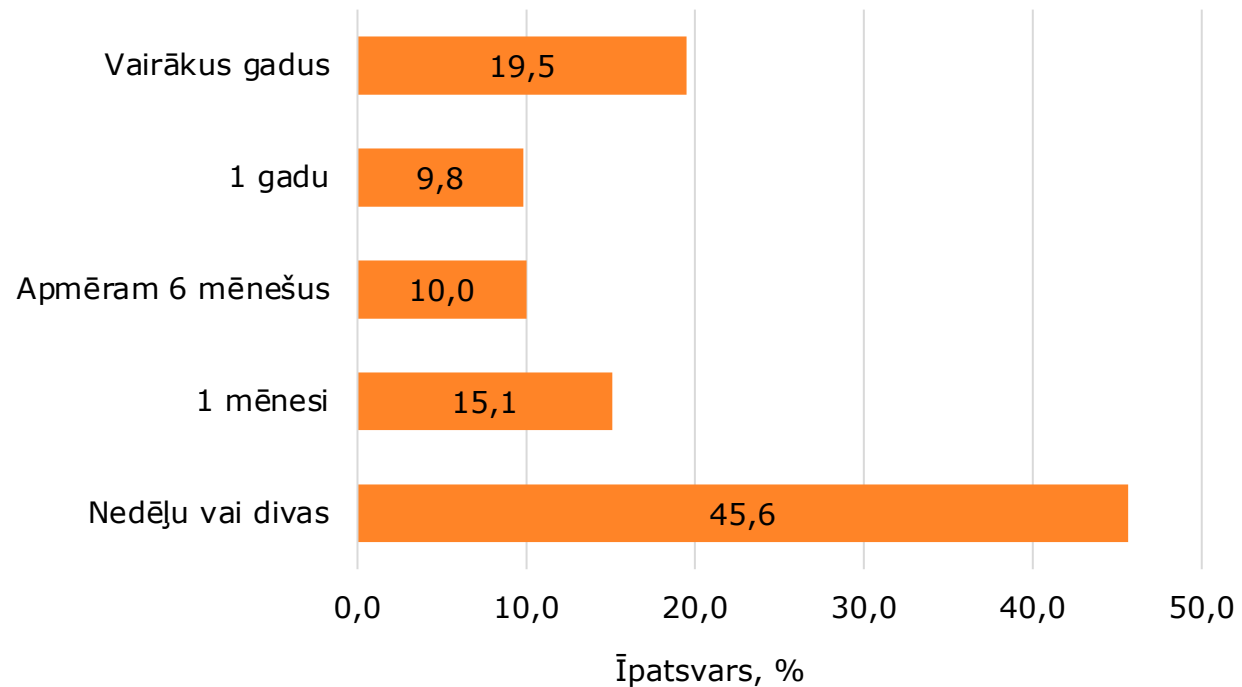
AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM

No bulinga cietušo skolēnu īpatsvars Latvijā

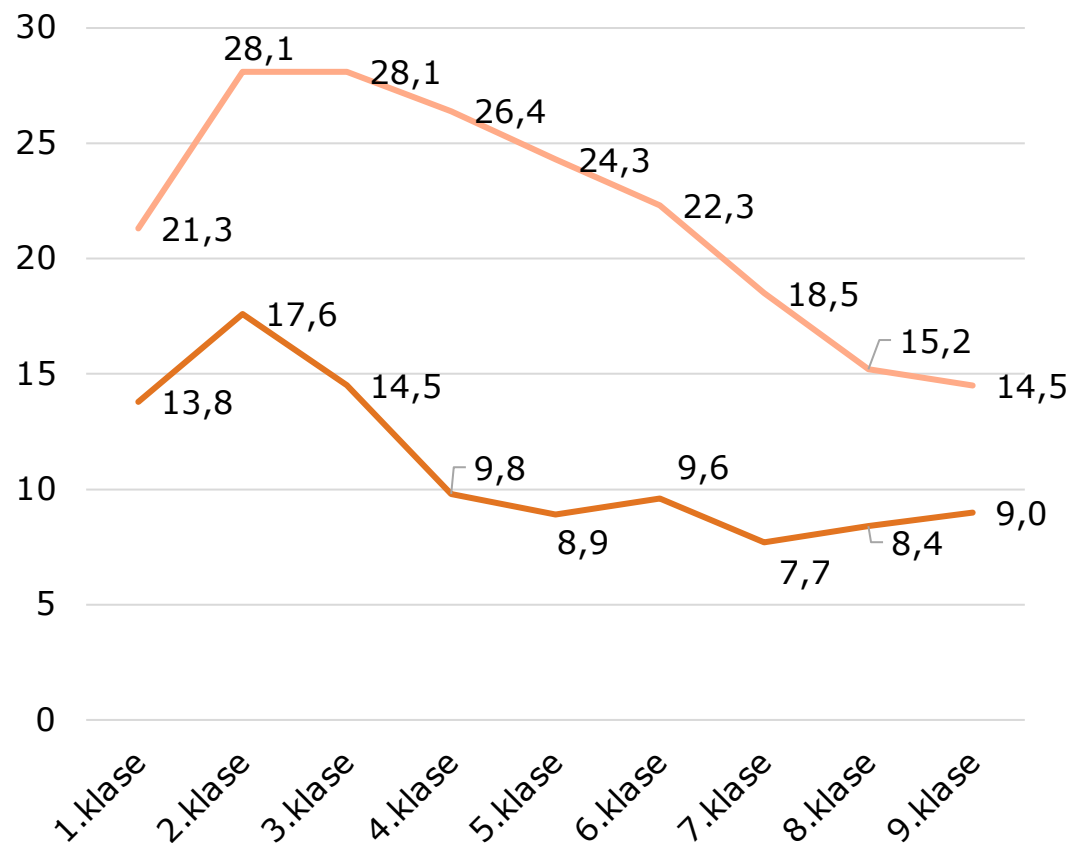
* KiVa pirmais monitoringa pētījums, 2022./2023.m.g. aptaujas dati, n=23759

Pieredzētā bulinga ilgums, %

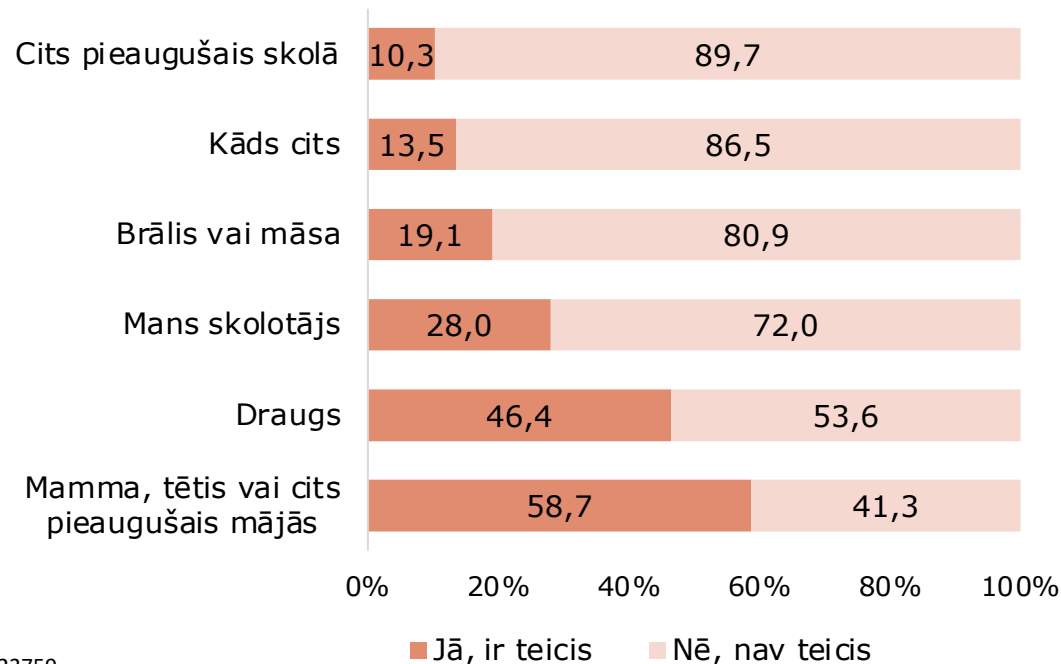
**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

No bulinga cietušo un citiem pāri darījušo skolēnu īpatsvars sadalījumā pa klasēm

— Cietuši no bulinga
— Darījuši pāri citiem

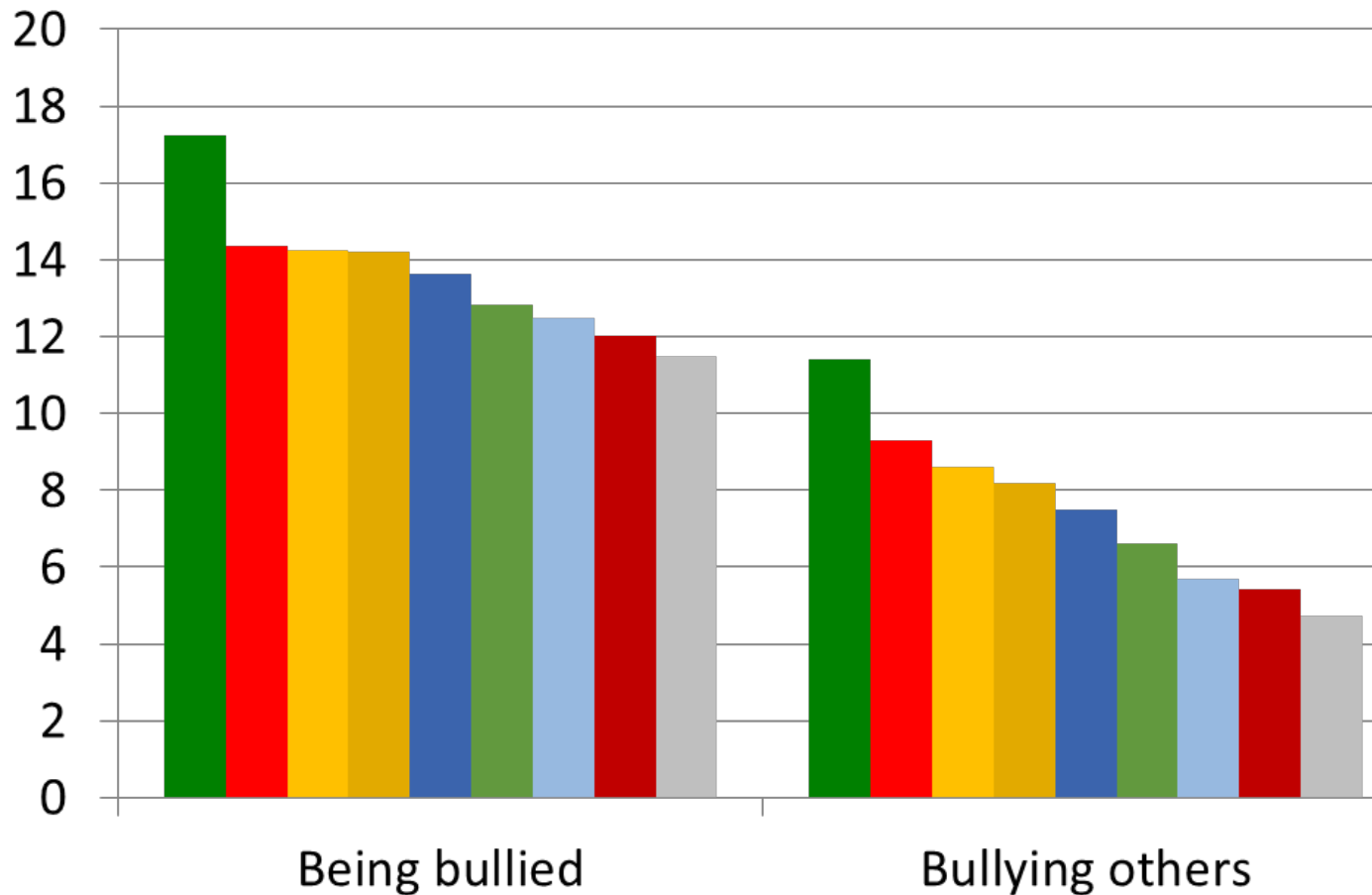
Skolēni, kuri informējuši citus par pieredzēto bulingu, %

**AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM**

* KiVa pirmais monitoringa pētījums, 2022./2023.m.g. aptaujas dati, n=23759

KiVa PROGRAMMAS EFEKTIVITĀTE

- Nozīmīgi samazinās vardarbības un pāridarījumu skaits
- Samazinās vardarbību atbalstoša rīcība
- Pieaug empātija
- Uzlabojas motivācija mācību sniegunam
- Uzlabojas attieksme pret skolu kā vidi
- Pieaug pedagogu spēja atrisināt vienaudžu konfliktus

KiVa antibulīngas programmas īstenošana samazina bulīngu

Somijas dati:

- **Bulīngas gadījumu skaits ir samazinājies par 43%** laika posmā no 2009. gada līdz 2015. gadam.
- Pamatskolās **cietušo skolēnu skaits ir samazinājies par 25%** laika posmā no 2009. gada līdz 2015. gadam. Šajā statistikā ir ietvertas visas skolas, kuras piedalījās skolēnu aptaujās no 2009. gada līdz 2015. gadam.

AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ
ATBALSTA SISTĒMA
BĒRNIEM

Ar atbildību par Latvijas nākotni!